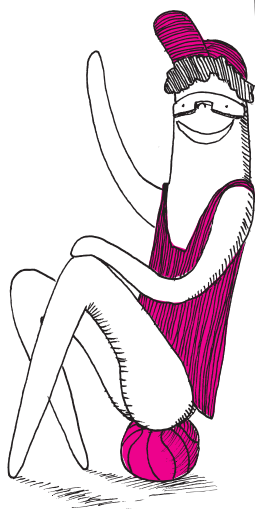

RUSOVÉ

Rusko neboli
Ruská federace
je stát rozkládající
se na severovýchodě
Evropy a severu
Asie. Rusko je právním
pokračovatelem bývalého
Sovětského svazu,
který se rozpadl
v roce 1991.

Základní informace o Ruské federaci

Rozloha: 17 075 200 km²

Rusko je rozlohou největší stát světa. Na mapě zaujímá ohromnou část Evropy a Asie, od Baltského moře k moři Beringovu a je rozděleno do 11 časových pásem. Hraničí se 14 státy, mezi jinými s Norskem, Ukrajinou, Gruzii, Čínskou lidovou republikou a Korejskou lidovou demokratickou republikou.

Počet obyvatel: 140 041 247 (odhad 2009)

Rusko je mnohonárodnostní stát. Rusů je téměř 80 %, dále zde žije asi 90 menšin. Nejpočetnější z nich jsou Tataři (3,8 %), dále Ukrajinci, Baškirové a Čuvaši. Ve městech žije 73 % obyvatel (2008). Hustota obyvatelstva je značně nerovnoměrná, nejvíce obyvatel žije v evropské části Ruska, nejméně na Sibiři a Dálném východě. Rusko se potýká s prudkým úbytkem obyvatelstva. V roce 2002 žilo v Rusku 145,5 mil. obyvatel, v roce 2009 o více než 5 milionů méně.

Hlavní město: Moskva

Moskva patří k největším městům na světě a také k nejdražším. Žije zde asi 10 504 718 obyvatel. Moskva je nejlidnatější město Ruska i Evropy, je politickým, ekonomickým a kulturním centrem země. Sídli zde všechna ministerstva a státní úřady, Moskva je sídlem patriarchy pravoslavné církve.

Úřední jazyk: ruština

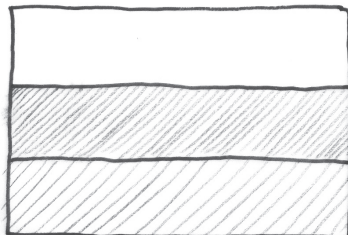
Náboženství: ateistický stát

Žádné náboženství není v Rusku považováno za státní. Nejvíce věřících se hlásí k pravoslavné církvi (15–20 %), dále k islámu (10–15 %) a k jiným křesťanským věrám (2 %). V Rusku žijí také menšiny, které se hlásí k buddhismu a k různým formám animismu.

Prezident: Dmitrij Medveděv

Současný ruský prezident je ve funkci od 7. května 2008. Ve volbách v březnu 2008 získal od voličů 70 % hlasů. Bývalý prezident Vladimir Putin se stal ministerským předsedou.

Ruská vlajka:

Vlajka Ruska je trojbarevná trikolóra tvořená třemi vodorovnými pruhy se stejnou šířkou bílé, modré a červené barvy. Poměr stran je 3:2. Tyto barvy jsou považovány za panslovanské barvy se specifickým významem. Bílá symbolizuje mír, čistotu, dokonalost a svobodu, modrá stálost, víru, věrnost a bohorodičku a červená představuje energii, sílu a krev prolitou v boji. Tyto barvy patřily původně Moskvě, po rozpadu Sovětského svazu se tato vlajka stala symbolem pro celou federaci. V roce 1993 byly upraveny odstíny a poměr stran. Také bylo stanoveno, že odstíny se mohou měnit v závislosti na dané situaci (například v temné místnosti je možné použít

jasnější odstíny barev).

Měna: rubl

Hrubý domácí produkt¹: 15 800 USD/osoba (2008)

Od roku 1998, kdy země prošla finanční krizí, roste ruská ekonomika v průměru o 7 % ročně. V roce 2008 to bylo 6 %. Během těchto let klesla nezaměstnanost i chudoba a prudce se rozvíjela střední třída. V průběhu roku 2008 se situace začala zhoršovat. Nejprve to byla rusko-gruzínská válka, která odradila investory, a na podzim světová finanční krize, která zasáhla ruský bankovní systém. Moskva zareagovala ihned a v říjnu 2008 uvolnila 200 mld. USD pro zajištění likvidity ve finančním sektoru. Ruský prezident Medveděv vyhlásil jako hlavní priority pro rozvoj ekonomiky zlepšení infrastruktury, inovace, investice a lepší práci institucí. Hlavní problémy, se kterými se ruská ekonomika potýká, jsou korupce, nefunkčnost státních institucí, nedodržování práva a špatná práce soudů. V oblasti exportu je Rusko stále závislé na vývozu surovin, jako jsou ropa, zemní plyn a různé nerosty.

¹/Podle parity kupní síly (PPP)

Rusko a životní prostředí

Obrovská rozloha Ruska mu zaručuje velkou přírodní pestrost. Rozlehlé roviny v evropské části se táhnou až k pohoří Ural, které je hranicí mezi Evropou a Asií. Je to také naleziště mnoha nerostných surovin, které patří k významným vývozním artiklům země. Na jihu se nachází pohoří Kavkaz, jehož nejvyšší vrchol je hora Elbrus (5 624 m). Dále na východ se rozprostírá Sibiř – oblast jehličnatých lesů neboli tajgy, bažin i bezlesých tunder. Na jihu při hranici s Kazachstánem se nachází oblast stepí. Západní Sibiř je důležité naleziště ropy a zemního plynu, hlavního bohatství země. Dále na východ se rozkládá oblast zvaná Dálný východ, hornatá, zalesněná a zčásti ještě neprobádaná část Ruska.

Za největší problém je považováno znečištění ovzduší. Je způsobeno těžkým průmyslem, emisemi uhelných elektráren a dopravou ve velkých městech. Problémem je také znečištění řek a pobřežních vod, deforestace na velkých územích Ruska a také degradace půd. Dochází k půdní erozi a ke kontaminaci půd špatným užíváním zemědělských hnojiv – chemikáliemi a pesticidy. Některé oblasti jsou kontaminovány radioaktivními látkami, které pronikají až do podzemních vod. Celková situace životního prostředí v Rusku je velice tristní, podepsalo se na ní zejména více než sedmdesát let komunistické vlády. Ta se zaměřovala zejména na exploataci surovin (ropa, zemní plyn, nerosty, uran), rozvíjela těžký průmysl a zaváděla silnou chemizaci zemědělství. Docházelo k nezvratným zásahům do krajiny, například kácení lesů či rozsáhlé těžbě, aniž by se vláda jakkoli snažila stávající stav zlepšit. V dnešní době již tento přístup nepokračuje, přesto je příroda stále považována hlavně za zdroj surovin a zemědělské půdy.

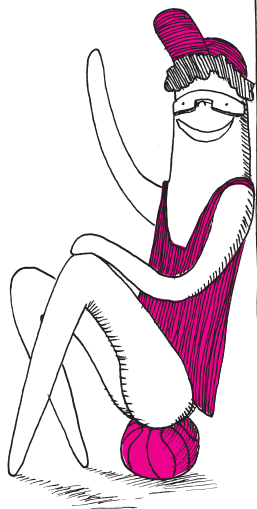
Rusko a lidská práva

Rusko si v průběhu 20. století prošlo velice specifickým vývojem, který nikdy nebyl nakloněn lidským právům. Toto se netýká pouze lidských práv a občanských svobod, jako je například svoboda projevu či shromažďování, ale také respektu k původním kulturám.

Nejen v minulosti, ale také dnes dochází k potlačování práv autochtonních obyvatel na vlastní tradice a původní způsob života. Tito lidé ztrácí možnost žít podle tradic a zvyků svých předků a stávají se obětmi moderního způsobu života. V těchto skupinách je největší podíl alkoholiků v celém Rusku. Neexistuje vládní plán, jak těmto lidem umožnit žít v důstojných podmínkách, zachovat si své tradice a současně fungovat v moderním světě.

Přestože se Rusko vydalo směrem k demokracii, stále zůstává na půli cesty. Je to velice centralizovaný stát, ačkoli existují republiky jako například Tatarstán, které si vydobýly větší či menší míru možnosti rozhodovat samy za sebe. Fungování země je velmi poznamenáno korupcí. Moc ve státě je držena několika málo lidmi a volby bývají často napadány pro jejich nespravedlivost. To se týká především předvolebních kampaní, ve kterých nejsou dostatečně prezentovány opoziční, kritické strany. Rovná soutěž je tedy od počátku nemožná. Toto je z velké části způsobeno tím, že veškeré významné sdělovací prostředky jsou pod kontrolou státu a nezávislá žurnalistika je potlačována. Mimo Moskvu prakticky neexistuje. Problematické je fungování neziskových organizací. Pokud je jejich cílem pouze humanitární pomoc, jako dovoz potravin či léků bez jakékoli snahy zabývat se vnitřní politickou situací, je vše v pořádku. Pokud se ale nezisková organizace zabývá také agregací a artikulací zájmů nějaké skupiny obyvatel, je její fungování omezováno, či dokonce zakázáno. Snaha o změnu tohoto systému vede k problémům v soukromém životě a nezřídka je ohrožen život takové kritizující osoby. Přestože se Rusko hlásí mezi světové mocnosti, je jeho postoj k lidským právům i občanským svobodám značně zpátečnický a plný obav.

Historie

Rusové jsou největší slovanský národ. Jsou potomky staroruských kmenů, které žily mezi Volhou a jejím přítokem Okou a v okolí Novgorodu. V 9. století vytvořili první státní útvar Kyjevskou Rus a přijali z Byzance křesťanství. Východní církve se již v raném středověku odštěpila od západní, a tak Rusové už po tisíc let vyznávají takzvané pravoslaví. Kyjevská Rus zanikla ve 12. století a po tomto rozpadu se začaly utvářet tři východoslovanské národy – Rusové, Bělorusové a Ukrajinci.

V průběhu 12. století začalo docházet k útokům asijských stepních bojovníků, kteří byli označováni jako Tataři. Období bojů s Tatary bylo významným obdobím ruských dějin. Mongolsko-tatarské jho, tedy doba nadvlády mongolských chánů nad Ruskem (resp. v té době nad ruskými knížectvími), trvalo od 12. do 15. století. Pro ruské dějiny je toto období důležité, obvykle jsou tato staletí pod mongolskou nadvládou považována za silné zbrzdění vývoje Ruska a příčinu určité zaostalosti za západní Evropou.

V 15. století si během bojů s Tatary upevnilo svou pozici Moskevské velkoknížectví, které se tak stalo základem Ruské říše. K němu byla postupně připojena ostatní knížectví, často kulturně i jazykově odlišná. Sjednocení ruského státu dokončil Ivan III. Vasiljevič (1462–1505), který se prohlásil za pokračovatele Byzantské říše a dal svého vnuka korunovat na cara. Byl to vnuk Ivana III. Dmitrij Ivanovič, který byl označen za následníka Ivana III., ale záhy byl uvězněn. Na trůn nastoupil Vasilij III., který ale používal titul „veliký kníže“. Až jeho syn Ivan IV. Hrozný přijal titul „car“, čímž se přihlásil k byzantské tradici.

Od 15. století se ruské impérium rozšiřovalo do všech světových stran. Severní a východní oblasti Sibíře získávali Rusové kolonizací téměř liduprázdných území, jih a západ dobývali válkami. Objevování Sibíře a její postupné získávání trvalo přes 200 let. Na konci 18. století objevili Aljašku a postupně kolonizovali území v Severní Americe. Toto území však bylo již příliš vzdálené, a tak ji car Alexandr II. v roce 1867 prodal Spojeným státům americkým.

Ruské snahy o expanzi byly vedeny především touhou dosáhnout jižních moří. Rusko se tedy snažilo ovládnout oblast Střední Asie, což se mu podařilo roku 1730 smlouvou s kazašským chánem. Cestu na jih ke Kaspickému a Černému moři si Rusové museli vybojovat s Tatary, jak označovali muslimské národy. Největší území vybojoval Ivan Hrozný (1533–1548), který také nechal postavit v jižních stepích pevnosti (např. dnešní Volgograd). Ivan Hrozný byl prvním ruským carem. Za jeho hrůzovlády došlo k dalšímu zaostávání Ruska za Evropou. Zatímco v Evropě kvetla renesance, Rusko se zmítalo v temném středověku. Ve druhé polovině své vlády trpěl Ivan Hrozný paranoiou a rozpoutal teror po celém území své říše. Vyhladil své pravé i domnělé nepřátele s celými rodinami. Vytvořil zvláštní vojsko (tzv. opričniky), které stálo nad zákonem a mohlo si tedy dovolit páchat různé krutosti, hromadné popravy, mučení apod.

Rusové v bojích s Tatary zvítězili, a tak se celé povodí Volhy dostalo pod nadvládu Rusů. Také boje o pomorské pobřeží trvaly několik staletí. Vítěznou válku o Krym vybojoval car Petr Veliký s Tureckem. Největší část černomořského pobřeží následně získala Kateřina Veliká.

Důležitou oblastí pro ruské panovníky bylo také tzv. Zakavkazsko. Je to území, které leží na jih od hraničního hřebenu Kavkazu, které je po tisíciletí obývané malými národy. Tyto národy se cítily ohroženy jak ruskou, tak perskou expanzí, proto zvolily ochranu ruských carů.

Koncem 17. století vybojoval Petr Veliký na Švéděch přístup k Baltskému moři a v roce 1703 při ústí Něvy do Baltského moře založil nové hlavní město Ruské říše – Petrohrad. Dále tento panovník získal finskou Karélii, Estonsko a Lotyšsko. Petr Veliký je považován za nejvýznamnějšího panovníka v dějinách Ruska. Zavedl v zemi několik reforem, které se týkaly školství (pokusil se zavést povinnou školní docházku pro všechny děti), vědy (založil akademii věd) a průmyslu (založil železářny, slévárny, prachárny a loděnice). Různými cestami chtěl Rusko přiblížit Evropě. Založil město Sankt Petěrburg, které mělo strategickou polohu na pobřeží Baltského moře a umožňovalo přímý kontakt s Evropou. Toto město mělo být vitrínou Ruska – bohaté, krásné a moderní.

Koncem 19. století byla Ruská říše obrovským územím, avšak byla vnitřně značně nejednotná a nesmírně zaostalá. Zemědělství i hospodářství země se nedalo srovnat s evropskými. V té době také v Rusku chyběla střední třída, žili zde nesmírně bohatí šlechtici a masa strádajícího a negramotného rolnictva bez jakýchkoli práv.

Na počátku 20. století se stalo několik událostí, které změnily chod země. Nejprve došlo k válce s Japonskem (1904–1905), kterou Rusko ostudně prohrálo. V lednu 1905 došlo v Petrohradě k tragédii, když carští vojáci postříleli více než 500 lidí při pokojné demonstraci. V červnu pak vypukla vzpoura na křižníku Potěmkin. Car přislíbil zavedení občanských svobod a svolání ústavodárného shromáždění, avšak po nějaké době své přísliby opět odvolal. První světová válka jen urychlila rozklad ruského impéria.

Když car odstoupil, objevilo se na scéně několik uskupení snažících se získat vládu v zemi. Zemi vedla prozatímní vláda a docházelo k zakládání revolučních masových hnutí vedených sověty. Rozhodující moc v nich získali postupně bolševici vedeni Leninem. Jejich ideologie vycházela z myšlenek Karla Marxe a Bedřicha Engelse a byla pojmenovaná marxismus-leninismus. Sověty připravily sociální revoluci, která se odehrála v listopadu 1917 a označuje se jako Velká říjnová socialistická revoluce. V té době v zemi platil juliánský kalendář, podle kterého se revoluce odehrála v říjnu, a proto říjnová. Bolševici dobyli Zimní palác, sídlo prozatímní vlády, a vyhlásili vládu sovětů. „Sověť“ znamená „rada“, v podstatě to byly organizace sdružující různé skupiny (např. sověť vojáků, rolníků atd.). Tyto sověty následně uzavřely separátní mír s Německem a v první světové válce se již neangažovaly. Zemi se však šířila občanská válka, kdy proti sobě stála procarská armáda spolu s prodemokratickou „bílou“ armádou a Rudá armáda, která zvítězila. Koncem roku 1922 byl vytvořen Svaz sovětských socialistických republik, který založily Ruská federace, Ukrajina, Bělorusko a Zakavkazská federace. Postupně připojil Sovětský svaz také celé území ruského impéria a pobaltské republiky.

Po smrti Lenina se dostal k moci Josif Vissarionovič Stalin, který zavedl krutou hrůzovládu. V zemi se konaly čistky a popravy a velké množství osob bylo převezeno do pracovních táborů či nuceno opustit své domovy a přestěhovat se. V období jeho vlády bojoval Sovětský svaz ve druhé světové válce proti mocnostem Osy. Země si prožila obrovské útrapy a při bojích zemřely miliony lidí. Avšak Sovětský svaz se postavil vedle Spojených států a Velké Británie mezi rozhodující mocnosti světa. Tento vývoj ještě posílil Stalinovu pozici ve státě. Po skončení války se moc Sovětského svazu rozšířila do zemí střední a východní Evropy.

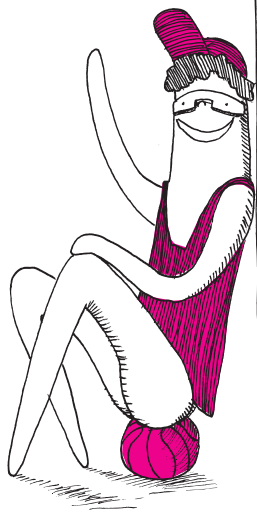
Vývoj v druhé polovině 20. století byl udáván rytmem soutěže SSSR se Spojenými státy. Týkalo se to zejména technologické vyspělosti (lety do vesmíru, atomová energie) a hospodářského rozvoje. Tento vývoj na jedné straně znamenal technologický skok vpřed a silnou industrializaci země, na druhé straně však zemi silně vyčerpával a ničil životní prostředí. V 90. letech již bylo jasné, že Sovětský svaz pomyslnou soutěž se Západem prohrál a byl nucen přistoupit na dílčí změny. Ty začal zavádět Gorbačov v rámci perestrojky a glasnosti. Avšak ani tyto snahy nestačily k tomu, aby se sovětská soustava nedostala do víru revolucí v roce 1989. V roce 1991 se rozpadl i Sovětský svaz a z původního ohromného uskupení se ustavilo 15 nezávislých států.

Po rozpadu se prezidentem stal Boris Jelcin a období 90. let je synonymem pro chaos a divokou, nekoordinovanou privatizaci. Na přelomu tisíciletí se stal prezidentem Vladimir Putin, který v zemi zavedl pořádek, avšak za cenu potlačování lidských práv a občanských svobod. Zemi také nesvědčí, že průmyslu vládnou bohatí a na politiky napojení oligarchové, kteří jsou téměř beztrestní. Současný prezident Medveděv pokračuje ve směru vytyčeném jeho předchůdcem. Dnešní Rusko je země s ohromným přírodním bohatstvím, jadernými zbraněmi a velmocenskými aspiracemi. Demokracie a právní stát stojí v ústraní neomezené moci státu a bohatých oligarchů, kteří veškeré snahy o rozvoj demokratických institucí považují za hrozbu.

Čečensko je republika v rámci Ruské federace o rozloze 19 300 km², jiné zdroje uvádějí 15 500 km². Oblast leží na severních svazích Kavkazu a důležitá jsou naleziště ropy blízko hlavního města Groznyj. Čečensko je známé především konfliktem s armádou Ruské federace. Čečensko jako samostatná správní jednotka vzniklo v roce 1922, v letech 1944 až 1957 žili Čečenci ve vyhnanství ve střední Asii. Nenávist mezi nimi a Rusy je dlouhodobá. Čečenci se liší i způsobem života – jsou to muslimové. V roce 1991 vyhlásilo Čečensko jednostranně nezávislost. Symbolem národa se stal Džochar Dudajev, dřívější sovětský generál. Ruská strana podporovala ozbrojenou protidudajevskou opozici a v prosinci 1994 nasadila armádu. Vypukla ničivá válka, při níž zemřelo mnoho civilistů a bylo zničeno množství budov. V roce 1996 opustily ruské jednotky zemi, Čečensko se dále považovalo za samostatný stát, avšak Rusko tuto situaci neuznalo. Po smrti Dudajeva zemi ovládli čečenští vůdci, kteří se vydali cestou islamizace země (zavedení šari' – islámského práva) a usilovali o mezinárodní uznání země. Oficiální vláda čečenského prezidenta Maschadova kontrolovala jen malou část země a mnoho místních vůdců pod hesly svaté války za Čečensko napadalo a terorizovalo okolí. Na to reagovala ruská armáda, která na podzim 1999 vtrhla do Čečenska. Guerilovou válku vyhráli Rusové, přesto některé části země zůstaly pod vládou místních vůdců. Trpící obyvatelstvo se pomalu a nesnadno smiřuje s proruskou vládou, kterou symbolizuje prezident Ramzan Kadyrov. V roce 2009 byla oficiálně vyhlášena mírová smlouva.

Rusové v České Republice

Historie imigrace ruského obyvatelstva je dlouhá. První větší vlna imigrace z Ruska proběhla ve 20. letech 20. století a vžilo se pro ni označení „bílá imigrace“. Především Praha se v této době stala útočištěm pro Rusy, kteří prchali před komunistickým režimem. Důvody emigrace byly vesměs politické a migrace v této vlně byla vesměs řízená a kontrolovaná. V rámci této migrační vlny žilo v Československu 25 000 Rusů. Později, během vlády komunistické strany, se počet Rusů na našem území ještě zvýšil a Rusové představovali nejpočetnější skupinu cizinců na našem území. Šlo především o vojáky, kteří přišli na naše území v období okupace vojsky Varšavské smlouvy (1968). Těsně před převratem z roku 1989 žilo v Československu 73 500 ruských vojáků a asi 40 000 jejich rodinných příslušníků. Tato situace však nebyla v žádném případě výsledkem přirozené imigrace a téměř nikdo ze sovětských vojáků a jejich příbuzných na našem území nezůstal. Odsun vojáků proběhl v roce 1991.

Současná imigrace z Ruska může být nahlížena ze dvou různých pohledů. Zaprvé jsou to žadatelé o azyl, kteří pocházejí z Čečenska a přišli do České republiky po válce, která začala v roce 1994 a oficiálně byla ukončena v roce 2009. Během této války odešlo ze země velké množství lidí, kteří hledali útočiště před postupujícími ruskými vojsky. Mezi uprchlíky však nebyli pouze Čečenci, ohroženo bylo i mnoho Rusů, kteří v Čečensku žili po dlouhá desetiletí a v době války se stali nepřáteli jak ruských vojáků, tak Čečenců. Lidé, kteří odešli ze strachu o vlastní život, se v naší republice stanou žadateli o azyl a v rámci azylového řízení čekají na rozhodnutí soudu. Tito lidé nejsou v současné době aktuálními žadateli o azyl, neboť nejhorší situace čečenského konfliktu proběhla v 90. letech a na přelomu tisíciletí. Přesto žije v našich uprchlických táborech mnoho čečenských uprchlíků, kteří se snaží začít nový život.

Druhá skupina imigrantů se od předchozí výrazně liší. Jde o imigranty, kteří z Ruska odešli především proto, aby lépe rozvíjeli své podnikatelské plány nebo získali lepší vzdělání. Z velké míry jde o vysokoškolsky vzdělané osoby, které nejsou spokojeny s poměry panujícími v současné době v Rusku a kterým chybí kvalitní zboží a služby. Rusové² začali ve větší míře přicházet do České republiky po roce 1995, kdy byla zrušena vízová povinnost. Ačkoli ta byla v roce 2000 opět zavedena, Rusů na našem území neustále přibývá. Podle Českého statistického úřadu bylo v České republice k 31. 12. 2008 27 178 osob ruské státní příslušnosti, to je 6 % z celkového počtu cizinců v ČR. Mezi národnostními menšinami jsou Rusové na 5. místě.

Důvody emigrace

Zpočátku 90. let bylo Československo a později ČR pro přicházející Rusy spíše tranzitní zemí při cestě na západ. Ekonomický rozvoj a lepší postavení České republiky na mezinárodním poli³ postupně změnilo charakter naší země v zemi cílovou. Ruští imigranti příznivě hodnotí postavení naší země mezi Východem a Západem, dobrou životní úroveň, historii a kulturu. Svůj vliv měli i příbuzní a známí, kteří již v Česku žili.

Důvody, proč lidé odcházejí z Ruské federace, nejsou zpravidla politické ani ekonomické, protože většina Rusů, kteří žijí v Česku, jsou bohatí a vzdělaní. V Rusku se jim nedostávalo kvalitních služeb a nemohli žít v patřičném komfortu, a proto se rozhodli opustit svůj domov a zkusit žít jinde. Důvodem je i to, že mnoho vzdělaných lidí nemůže v Rusku najít odpovídající zaměstnání s náležitým platovým ohodnocením. Život u nás je Rusy považován za bezpečnější, klidnější, stabilnější a pohodlnější.

Rusové, kteří k nám přicházejí, jsou aktivní a úspěšní. Z Ruska odešli proto, že nemohli dostatečně rozvíjet své podnikatelské záměry a vadila jim všudypřítomná korupce. Dalším motivem je špatné životní prostředí v Rusku. Lidé musí často filtrovat vodu z kohoutku, aby byla použitelná. Stejně tak hrozí riziko ekologických, technologických a sociálních katastrof. Mnoho lidí také odchází s vědomím toho, že Rusko není demokratickým státem.

Charakteristika ruské menšiny v ČR

Ruská menšina v České republice je velice uzavřená ve vztahu k české společnosti a současně roztržštěná. Někteří sociologové dokonce mluví o tom, že ruská komunita jako taková u nás vůbec neexistuje. To jediné, co mají tito lidé společného, je společná státní příslušnost. Tato skupina je značně individualizovaná a lidé se často stýkají pouze v rámci své rodiny, přátel či obchodních partnerů.

Nejvýraznější skupinou Rusů u nás jsou podnikatelé. Buď zastupují velké ruské firmy, nebo zde zakládají vlastní firmy. Tito lidé bývají často velice kosmopolitní, nedělá jim problém kdykoli odejít a začít podnikat kdekoliv jinde. Dalšími skupinami jsou umělci, vysokoškolští studenti. Tito budou nejspíše na našich vysokých školách přibývat, neboť „evropský“ diplom považují za skvělý start v kariéře. Mnozí se na tuto cestu dlouhodobě a cílevědomě připravují a jejich úspěšnost je vysoká, neboť tradiční ruský přístup ke vzdělání vede žáky k pečlivosti a ctižádostivosti.

Nemůžeme opomenout ani ruskou mafii, která patří mezi nejčastější asociace s Ruskem. Ruští podnikatelé se samozřejmě tomuto označení brání, avšak není pochyb o tom, že ruský organizovaný zločin v naší republice existuje. Karlovy Vary jsou podle Policie ČR centrálou rus-

²/Protože většina publikací nerozlišuje, zda jde o etnické Rusy nebo příslušníky jiných národností žijících v Ruské federaci (mimo Čečenců, kteří patří do předcházející skupiny), můžeme pod označením „Rusové“ chápat jak etnické Rusy, tak všechny osoby s ruskou státní příslušností. Ani Český statistický úřad toto rozlišení neprovádí.

³/ Vstup do Severoatlantické aliance (1999) a Evropské unie (2004)

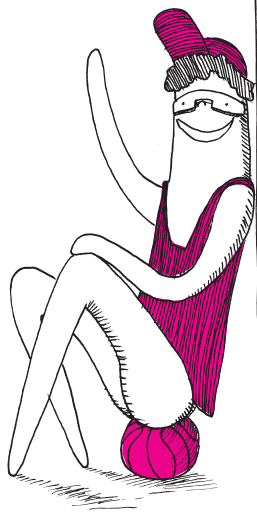
kojazyčného zločinu. Zpočátku se zločinci věnovali majetkové trestné činnosti, organizování prostituce, pašování drog a nelegálnímu obchodu se zbraněmi. Nyní často kryjí své nezákonné aktivity legálním podnikáním, při kterém perou peníze, které získali v první fázi. Různé větve ruské mafie ovládají vždy určité teritorium. Největší z nich je Solncevská zločinecká skupina. Ta se snaží získat vliv ve strategických hospodářských odvětvích a státní správě, především korupci.

Rusové žijící v Česku mají tendenci uchovávat si svůj původní styl života. Především Praha nabízí Rusům mnoho možností jak být ve styku s jejich původní kulturou – časopisy, knihami či potravinami. Praha je také jedním z důležitých měst, kde najdeme větší koncentraci Rusů. Dalším místem jsou Karlovy Vary, které mají bohatou historii česko-ruských vztahů. Rusové se usídlují i v jiných západočeských lázeňských městech.

Rusové, kteří byli osloveni při různých studiích, se shodují na tom, že život v Česku je pro ně příjemný. Nejčastěji jim vadí každoroční prodlužování povolení k pobytu a neúspěch při žádání o české občanství. Ruští imigranti se na jednu stranu snaží příliš na sebe neupozorňovat, na druhé straně se však nesnaží integrovat do většinové společnosti. V jistém slova smyslu se cítí jako výjimečná skupina v rámci imigrantů na území ČR, neboť patří mezi ty nejbohatší, nejvzdělanější a nejúspěšnější. Jejich národní identita je pro ně pojem, o kterém nepochybují, a jsou na ni velmi hrdí.

Kulturní stripky

Kulturní bohatství Ruska je nesmírné. Na rozsáhlém území Ruské federace žije pestrá směsice obyvatel, kteří se liší svým přirozeným prostředím i způsobem života. Jejich různorodost se projevuje množstvím náboženství, která jsou v Rusku praktikována, a také bohatstvím kuchyně, která čerpá z přírodních zdrojů. Rusko je známé také svým uměním. Ruská literatura, divadlo i tanec patří ke světové špičce.

Náboženství

Nejrozšířenějším náboženstvím v Ruské federaci je pravoslaví. Tato východní větev křesťanství se odštěpila v roce 1054 od větve katolické. V Rusku žije nejvíce vyznavačů pravoslaví na světě a pravoslaví je pro Rusy významnou autoritou a symbolem ruské kultury. Vyznavači islámu jsou především neruští obyvatelé Kavkazu a Povolží. V současné době je vztah mezi dvěma hlavními náboženstvími napjatý. Na Sibiři a Dálném východě žijí animisté a šamanisté, kteří se svými kulturními zvyky velice liší.

Ruská kuchyně

Ruská kuchyně a ruské recepty jsou stejně rozmanité a pestré, jako je rozlehlé Rusko. Základem ruské kuchyně je maso – převládá hovězí, vepřové, telecí a zvěřina. Vzhledem k tomu, že Rusko má rozsáhlé pobřeží, jsou v přímořských regionech často konzumovány ryby; převažuje candát, losos (a proslulý ruský červený kaviár, který se z něj produkuje), jeseter (a z něj pocházející černý kaviár). Zelenina se v ruské kuchyni používá často v nejrůznějších nálevech v konzervovaném stavu (okurky, mrkev atd.). Ruská kuchyně má své základy na středověkém venkově, v drsných přírodních podmínkách. Lidé využívali přírodní zdroje – ryby, houby, lesní plody. Tradičně se v Rusku pěstuje pšenice, ječmen a žito, případně pohanka, proso – proto je řada ruských receptů založena na různých umleté mouce.

Nejznámější ruské speciality jsou bezesporu boršč, hustá zakysaná polévka, pirožky plněné vejci a masem, šašliky, speciální špízy z vepřového nebo skopového, či proslulý hovězí stroganov. Nelze opomenout ani uzeného jesetera s křenem či jemně soleného lososa. K dominantám ruské kuchyně patří široká škála polévek – za všechny zmiňme např. kváskovou okrošku, zelnou polévku šči nebo třeba vydatné a husté masové polévky, jako jsou rassolnik či soljanka.

Divadlo a balet

Ruská kultura je velmi vyspělá a v jistém smyslu odráží drsnost ruské historie. Velké popularity se v Rusku těší divadlo. I v současné době, ačkoliv na tom Rusko není ekonomicky právě nejlépe, počet divadel stále roste a v zemi působí na 500 divadelních souborů. Dřívější cenzura ohledně tvorby i vlastní interpretace některých děl naštěstí vzala za své a dnes funguje v Rusku naprostá divadelní svoboda. Převažují díla ruských autorů, stále častěji se však objevují díla zahraničních umělců. Tradičním divadelním stánkem je Bolšoj театр. V průběhu jednoho měsíce je možné vidět kolem 30 různých operních a baletních představení Bolšoj Opery a Balet Company. Populární je rovněž balet Kirov z Petrohradu.

Muzea a galerie

Pokud jste milovníky muzeí, můžete zamířit do více než 1 500 muzejních expozic, a to různého zaměření – od historie přes etnografii, umění a přírodní vědy až po techniku. Mnoho etnografických muzeí je pod širým nebem. Prakticky se jedná o skanzeny, které dokumentují život ruského lidu v minulých letech, staletích. Mezi nejznámější muzea patří petrohradská Ermitáž, Leninovo muzeum a mauzoleum, Státní Darwinovo muzeum a Muzeum v Kremlu. V zemi se rovněž nachází řada soukromých galerií, které se těší velkému zájmu. Krásné galerie najdete především ve velkých městech, jen v Moskvě je jich více než 100. Některé z nich jsou prodejní.

Vánoce

Příprava na vánoční svátky začíná pro pravoslavné věřící již 28. listopadu předvánočním půstem, který trvá až do 6. ledna – tedy 40 dní. 2. lednem počínaje (počátek vánočního období) se půst zpříšňuje, až je v předvečer vánočního svátku (Rožděstvěnskij sočelnik) předepsán půst

nejpřísnější – prakticky hladovění (půst se však netýká jen omezení v jídle, ale pravý půst je zkrocení všech hříšných vášní a vůbec všeho, co křesťana vzdaluje Bohu). Přijímat potravu je dovoleno až večer po bohoslužbě – po vysvitnutí první hvězdy.

V předvečer se totiž slouží v chrámu zvláštní bohoslužba nazvaná podle dávné pravidelné účasti cara Carskije časy. Při bohoslužbě se zpívají žalmy a pro lepší srozumitelnost prostému lidu se doplňují zpíváním vánočních písní. K předvečeru neodmyslitelně patřily také lidové zvyky, rituály a koledy. Koledníci byli všude vítáni, neboť svými písněmi o narození Krista a příchodu mudrců z východu vyjadřovali též přání štěstí, hojnosti a bohaté úrody.

Vánoční obyčeje

Na večerním stole nesměla chybět kutja (kaše z pšenice nebo ječmene vařená s medem, rozinkami, mákem a ořechy) a vzvar (kompot ze sušeného ovoce). Tyto pokrmy nepostrádaly symbolický význam: kutja se odedávna jedla na pohřbech a vzvar při narození dítěte. Konzumací oběho se tedy připomíná narození a smrt Krista. Také nezbytný vánoční stromek, byť evidentně pohanského původu, je jakousi symbolickou zkratkou Vánoc. Zpodobňuje strom života, který se k nám navrátil s narozením Krista-Spasitele, hořící svíčky jsou duchovním světlem, kterým prosvítíl svět Kristův příchod, a plody, kterými je ověšen – věčné království hojnosti a jeho spásné plody nabízené Spasitelovým narozením. Pozdě v noci začínala vánoční bohoslužba, která končila až v pět hodin ráno. Teprve po návratu z bohoslužby se únavou zemdlení věřící mohli posadit za plný stůl, obyčejně ozdobený senem nebo slámou. Hospodář ještě zažehl svíce před svatými obrazy, nahlas odříkal modlitbu a poté se mohla rodina pustit do jídla.

Na svátek vánoční lidé nepracovali, věnovali se jen Bohu a radostem všeho druhu. Odpouštěli si krivdy, smířovali se a chodili po návštěvách. Stoly se prohýbaly pod množstvím všemožných pokrmů, o kterých mohli věřící během předchozích 40 dnů jen snít. Vánoční svátek byl však chápán také jako svátek milosrdenství, a tak nepřišli zkrátka ani lidé staří, nemocní a nemajetní, poutníci a žebráci.

Podle starých zvyklostí chodily děti na vánoční svátek dopoledne s papírovou vánoční hvězdou či vertepem – jakýmsi loutkovým divadlem, na kterém se předváděly scény z evangelií týkajících se narození Krista. Velice populární bylo lidové drama Král Herodes, jehož syžet vychází ze středověkých vánočních mysterií. Za své představení a zpěvy byli účinkující odměňováni různými drobnými dárky.

Počínaje 7. lednem svolává křesťany na bohoslužby sváteční zvon, který je provází až do 9. ledna svátku arcidiacona sv. Stefana. Bohoslužby jsou v tyto dny obzvláště radostné a plné naděje a všech se zmocňuje nepopsatelná radost ze života.

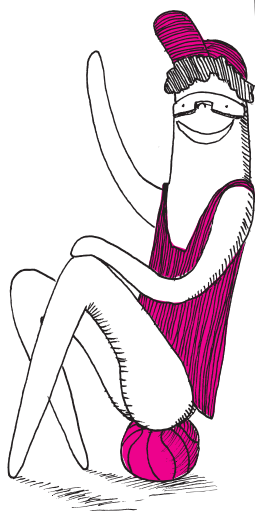
Radostné svátky

Dvanáct dní po svátku vánočním se nazývá Svátky (Svjatki). Žádné období na Rusi neprovázelo takové množství lidových rituálů, přísloví a pověr jako tyto dny věnované vzpomínkám na narození a nadcházející křest Spasitele.

Východní Slované se v tyto dny (zimní slunovrat) odedávna převlékali do šaškovských kostýmů a obličej si zakrývali maskami zvířat a ptáků, věstili, co přinese nadcházející rok, tancovali, zažíhali ohně a prováděli mnoho dalších, kraj od kraje se lišících obyčejů. Základním smyslem těchto obřadů bylo spojení se světem mrtvých, na kterých závisela existence živých.

S rozšířením křesťanství tyto slavnosti nevymizely, jen se obohatily novými významy, které s sebou toto učení přineslo. Radostné Svátky končí 19. ledna, kdy církev přesouvá pozornost věřících k připomínce další významné události v pozemském životě Spasitele – k svátku Kristova křtu.

Jedinečnost Vánoc v pravoslavném církevním roce spočívá především v naději, kterou Vánoce přináší, v naději, že narození Spasitele, tak radostně přijímané lidem, je opravdovým průlomem „Boha“ do každodenního, starostmi zevšednělého světa. Především pro tuto jejich radostnou zvěst a naději je sv. Jan Zlatoústý nazývá „matkou všech svátků“.

Asociace

Cíl:

- › Žáci vyjmenují, co se jim vybaví pod pojmy Rusko a Rusové.
- › Žáci přemýšlí nad zmíněnými pojmy a společně o nich diskutují.

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost, Člověk a příroda

Průřezová témata: Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Pomůcky:

papíry, fixy, popř. papírky post-it⁴

Čas:

10 minut

Postup:

- › Vyzvěte každého žáka, aby řekl první myšlenku, která ho napadne, když se řekne: „Rusko“ nebo „Rusové“.
- › Formou brainstormingu zapisujte asociace na tabuli. Během zapisování asociace nehodnoťte.
- › Společně shrňte, které asociace jsou nejčastější. Zeptejte se žáků, proč se některé asociace tak často opakují. A na základě čeho si je vytvořili.

Možná obměna aktivity:

- › Napište na tabuli „Rusko“, „Rusové“.
- › Rozdělte žáky do 5 skupin.
- › Vyzvěte každou skupinu, aby napsala na papír 5 asociací k Rusku a Rusům.
- › Zástupce každé skupiny napíše asociace na tabuli.
- › Společně pojmy na tabuli porovnejte a shrňte, které jsou nejčastější. Zeptejte se žáků, čím to je, že se jejich asociace opakují? Na jakém základě jejich asociace vznikly?
- › Žáci mohou asociace napsat na papírky post-it, každá skupina dostane několik papírků, na ně napíše, co se jim vybaví, když se řekne Rusko a Rusové a pak nalepí papírek na tabuli. Výhodou této metody je, že můžete papírky přemísťovat a třídit dle oblastí (např. jídlo, zvyky ...).

Mapy

Cíl:

- › Žáci si uvědomí různorodost Ruska.
- › Žáci přiřazují obrázky k místům na mapě.
- › Žáci pracují ve skupině.

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost, Člověk a příroda

Průřezové téma: Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Pomůcky:

obrysová mapa Ruska, fotografie

Čas:

15 minut

Postup:

- › Rozdělte žáky do tří stejných skupin.
- › Každé skupině dejte obrysovou mapu Ruska a obálku s fotografiemi.
- › Úkolem každé skupiny je přiložit fotografie k mapě podle toho, kde si myslí, že daná kulturní skupina žije, nebo dané město či přírodní úkaz leží.
- › Na závěr porovnejte jednotlivé mapy Ruska a řekněte žákům správné rozvržení.
- › Doplňte ke každé fotografii další informace (viz přílohy).

⁴/samolepící kance-
lářské papírky – různé
barvy i formáty

Test

Cíl:

- › Žáci zjišťují informace o ruské menšině žijící v ČR.
- › Žáci diskutují o životních příbězích Rusů žijících v ČR.
- › Žáci pracují ve dvojicích.

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblasti: Člověk a společnost, Člověk a příroda

Průřezová témata: Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Výchova demokratického občana

Pomůcky: test, příběhy Rusů

Čas: 20 minut

Postup:

- › Rozdělte žáky do dvojic a každé dejte test.
- › Po zhruba 10 minutách test společně vyhodnoťte.
- › Uveďte správné odpovědi s patřičným komentářem.
- › Každé dvojici rozdejte jeden z příběhů Rusů žijících v ČR. Jejich úkolem je zapamatovat si informace o daném člověku.
- › Na závěr nechte každou dvojici říci nějakou informaci z příběhu, který si přečetli.

Příslloví

Cíl:

- › Žáci porovnávají česká a ruská přísloví.
- › Žáci interpretují česká a ruská přísloví.

Návaznost na RVP:

Vzdělávací oblasti: Člověk a společnost, Jazyk a jazyková komunikace

Průřezové téma: Multikulturní výchova, Mediální výchova

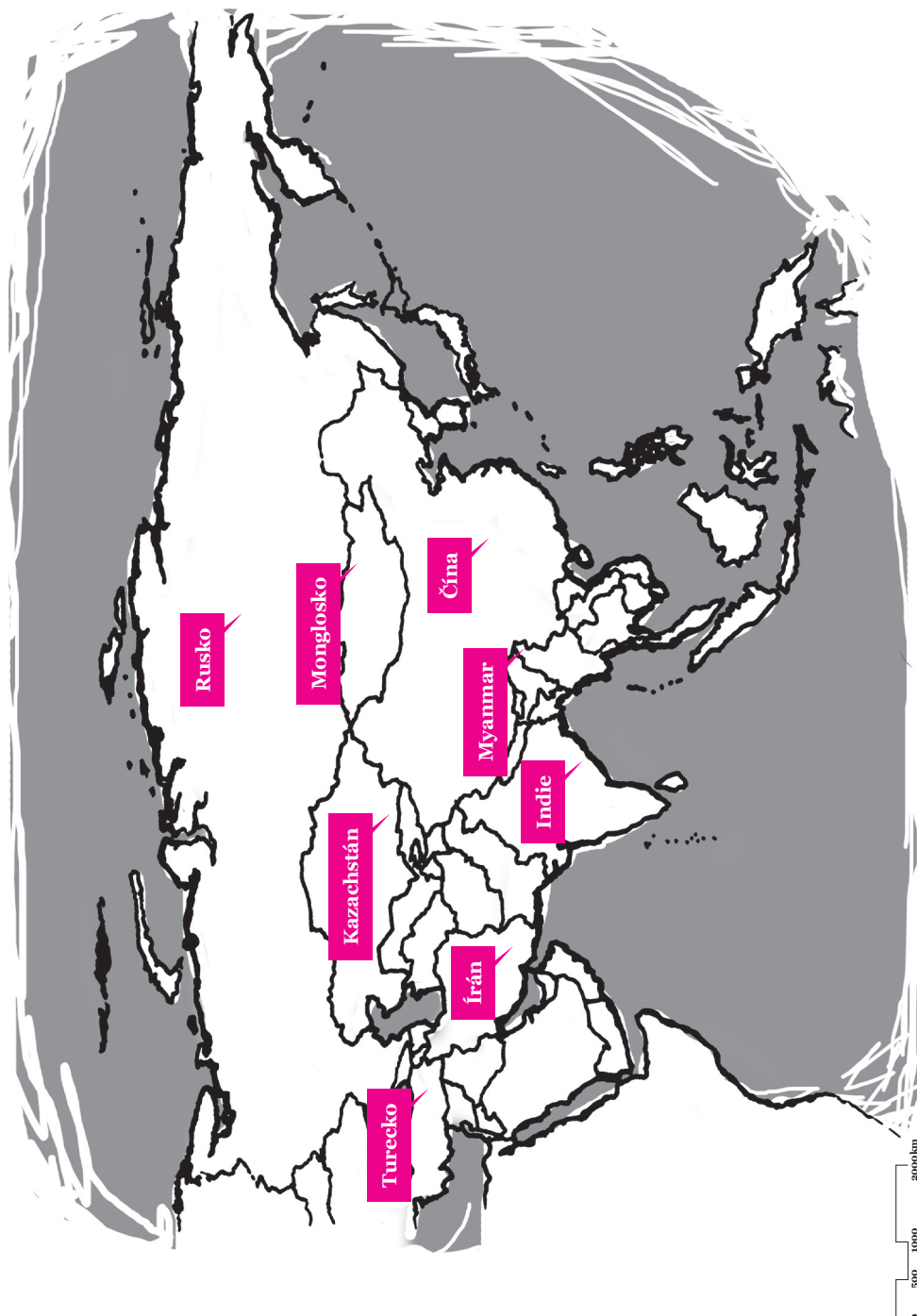
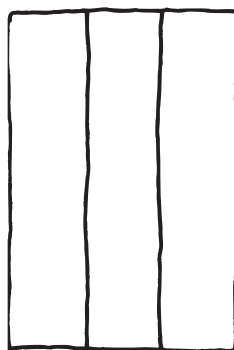
Pomůcky: přísloví

Čas: 10 minut

Postup:

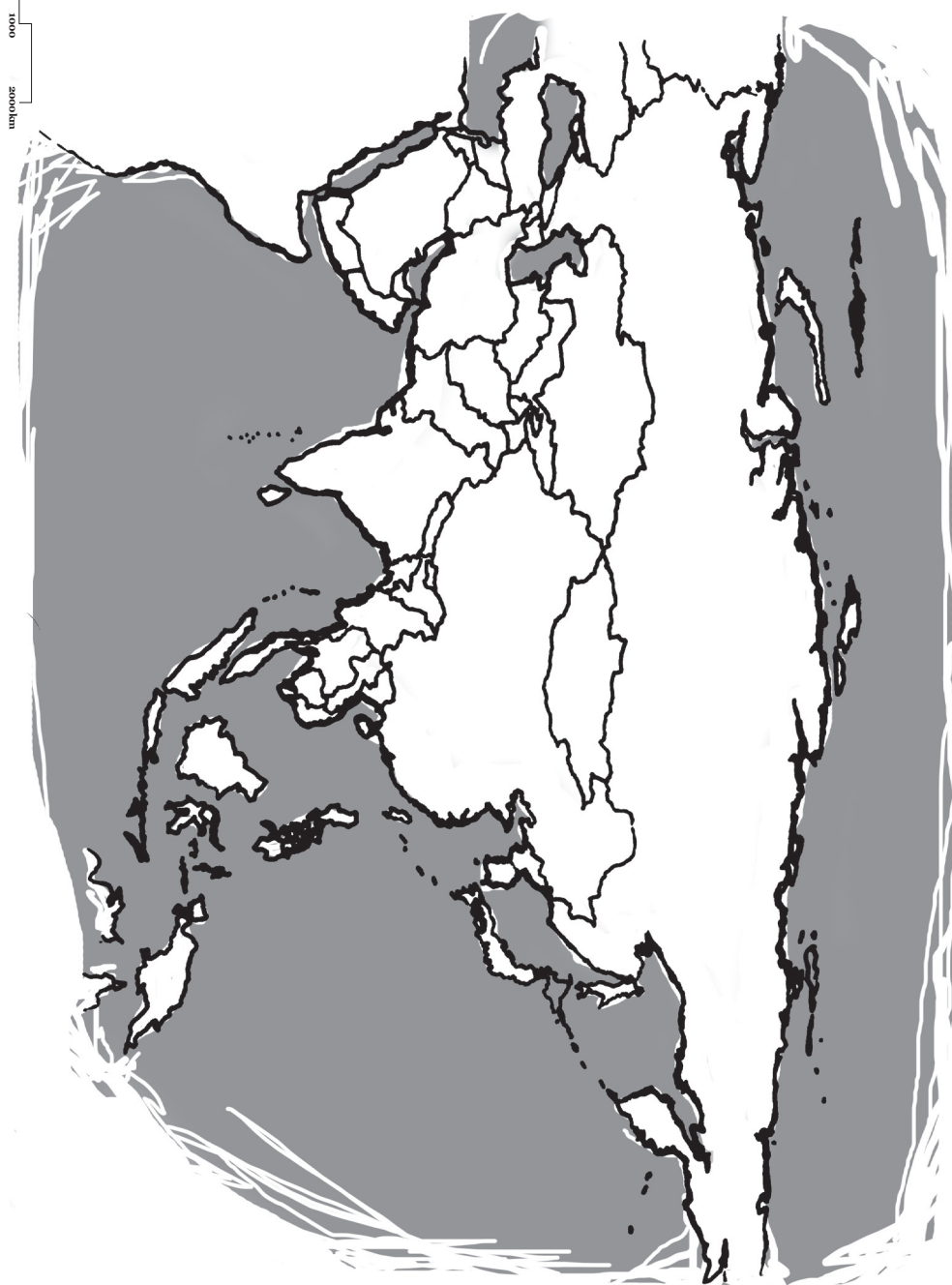
- › Žáci pracují ve dvojicích.
- › Každé dvojici rozdejte seznam s ruskými příslovími.
- › Žáci mají za úkol odhadnout český ekvivalent/českou podobu daného přísloví.
- › Na závěr společně uveďte správná řešení.

Mapy

0 500 1000 2000 km

Kamčatka: poloostrov na Dálném východě, velikostí srovnatelný s Japonskem. Je tam asi 22 činných sopek, nejvyšší z nich je Ključevskaja, která měří 4 750 m (pro srovnání – nejvyšší hora ČR Sněžka měří 1 602 m, nejvyšší hora Evropy Mont Blanc 4 807 m). Lidé se zde živí lovem krabů, lososů, sledů a tresek.

Bajkal: sladkovodní jezero (31 500 km², pro srovnání – rozloha ČR je 78 866 km²). Je napájeno 336 přítoky, z jezera vytéká pouze jeden – řeka Ankara. Svým objemem představuje největší masu sladké vody na světě a je také nejhlubším jezerem světa; hloubka jezera je 1 620 m.

Moskva: hlavní město Ruské federace. Od doby Ivana Velikého (1462–1505) byla kulturním a vzdělávacím centrem ruského lidu. I když bylo hlavní město přesunuto do Petrohradu (1712), byli ruští carové nadále korunováni v moskevském Kremlu. Moskva byla centrem pravoslavné církve a sídlem jejího metropolity. Srdcem města je kamenný Kreml, symbol ruské síly a autority, s bývalými carskými paláci a Rudé náměstí s kostelem Vasila Blaženého.

Petrohrad: v letech 1712–1918 hlavní město Ruska, dnes druhé největší město. Město bylo založeno carem Petrem I. Velikým jako vstupní brána na Západ. Bývá označováno jako „Benátky severu“, leží na řece Něvě a je propojeno 700 mosty. Architekti, stavitelé a umělci, kteří se podíleli na stavbě a výzdobě města pocházeli především ze západní Evropy. Petrohrad je považován za nejkrásnější město Evropy, můžete zde vidět památky, jako jsou Petropavlovská pevnost s katedrálou (kdysi se používala jako vězení), Zimní palác, v němž je nyní Ermitáž (bohaté sbírky obrazů).

Baškiři: etnikum žijící v Baškorstánu v Ruské federaci (asi 1,5 mil. obyv.). Jejich jazyk patří do turkické větve altajské jaz. rodiny (stejně jako turečtina či tatarština). Tradičním způsobem obživy bylo kočovné pastevectví, později usedlé zemědělství, z řemesel tkalcovství, zpracování kůže a řezbářství. Vyznáním jsou muslimové.

Burjati: etnikum žijící v ruské rep. Burjatsko, v Mongolsku a v SV Číně (asi 500 000 obyv.). Jejich jazyk patří do mongolské větve altajské jaz. rodiny (jako mongolština). Tradičním způsobem obživy bylo kočovné pastevectví, lov a rybolov, od 19. stol. zemědělství a řemesla.

Evenkové: etnikum žijící na Sibiři v oblasti mezi Jenisejem a Ochotským mořem v Rusku, v Číně a Mongolsku (asi 40 000 obyv.). Tradičním způsobem obživy byl u severní skupiny lov, kočovný chov sobů, rybolov, u jižní skupiny chov dobytka a zemědělství. Tradičním náboženstvím je šamanismus.

Čečensko: republika v rámci Ruské federace, rozloha 19 300 km². Oblast leží na severních svazích Kavkazu, a důležitá jsou naleziště ropy blízko hlavního města Groznyj. Čečensko je známé především konfliktem s armádou Ruské federace. Čečensko jako samostatná správní jednotka vzniklo v roce 1922, v letech 1944 až 1957 žili Čečenci ve vyhnanství ve střední Asii. Nenávist mezi nimi a Rusy je dlouhodobá. Čečenci se liší i způsobem života – jsou to muslimové. V roce 1991 vyhlásilo Čečensko jednostranně nezávislost. Symbolem národa se stal Džochar Dudajev, dřívější sovětský generál. Ruská strana podporovala ozbrojenou protidudajevskou opozici a v prosinci 1994 nasadila armádu. Vypukla ničivá válka, zemřelo mnoho civilistů a bylo zničeno mnoho budov. V roce 1996 opustily ruské jednotky zemi. Čečensko se dále považovalo za samostatný stát, avšak Rusko jeho samostatnost neuznalo. Po smrti Dudajeva ovládli zemi čečenští vůdci, kteří se vydali cestou islamizace země (zavedení šariu – islámského práva) a usilovali o mezinárodní uznání země. Oficiální vláda čečenského prezidenta Maschadova kontrolovala jen malou část země a mnoho místních vůdců pod hesly svaté války za Čečensko napadalo a terorizovalo okolí. Na to reagovala ruská armáda, která na podzim 1999 vtrhla do Čečenska. Guerilovou válku vyhráli Rusové. Trpící obyvatelstvo se smiřuje s proruskou vládou (prezident Ramzan Kadyrov). Momentálně je nebezpečí na ústupu, přesto mír nenastal.

Kalmykové: etnikum žijící v Kalmycku v Rusku a v Číně (asi 200 000 obyv.). Tradičním způsobem obživy bylo kočovné a polokočovné pastevectví, od 2. pol. 19. stol. přešla část k usedlému zemědělství. Původním vyznáním byl buddhismus, později byla část etnika násilně obrácena k pravoslaví, malá část se hlásila k islámu.

Čukčové: etnikum žijící na východě Ruské federace (Čukotka). Dělili se podle způsobu obživy na kočovné lovce sobů a na usedle žijící lovce mořských savců a ryb. Vyznávají šamanismus.

Něnci: etnikum žijící v oblasti od poloostrova Kola po dolní tok Jeniseje (asi 30 000 obyv.). Tradičním způsobem obživy bylo kočovné pastevectví sobů. Původním náboženstvím byl šamanismus s prvky animismu a totemismu, část Něnců byla obrácena na pravoslaví.

Tataři: etnikum žijící v Tatarstánu i jinde v Rusku a na Ukrajině, skupiny v Rumunsku, Bulharsku, Turecku a Číně (asi 8,8 mil. obyv.). Jazyk patří do turkické větve altajské jaz. rodiny (jako turečtina). Potomci kmenů, které v polovině 13. stol. vytvořily feudální státní útvar Zlatá horda. Vyznáním jsou muslimové, část pravoslavní křesťané.

Volha: řeka ve východní části evropského Ruska. S délkou 3534 km je nejdelší a nejvodnatější řekou Evropy. Na Volze bylo vybudováno několik velkých přehrad a plavební kanály ji spojují s Baltským, Bílým, Azovským i Černým mořem. Před stavbou přehrad činila její délka 3690 km.

Volha, autor: Denis Budnik

Moskva, chrám Vasila Blaženého, autor: Jan Husták

Bajkal, autor: Jan Husták

Čečensko, autor: Jindřich Štreit

dívky v tatarském kroji, autor: Anna Hrzalová

Něnci, autor: Denis Budnik

Petrohrad, autor: Anna Hrzalová

Burjat, autor: Denis Budnik

Další fotografie naleznete v elektronické verzi na CD.

1. Kolik žije v České republice osob s ruskou národností?

- A) méně než 20 000
- B) více než 40 000

2. Ve kterém městě České republiky žije více Rusů?

- A) Karlovy Vary
- B) Prostějov

3. Jaké je náboženské vyznání Rusů?

- A) Pravoslaví
- B) Buddhismus

4. Kde se nachází česko-ruské gymnázium?

- A) Praha
- B) Karlovy Vary

5. Lidé s ruskou národností u nás pracují více jako:

- A) vedoucí pracovníci, odborníci;
- B) manuální pracovníci.

6. Kdo je současným prezidentem Ruska?

- A) Vladimir Putin
- B) Dmitrij Medveděv

1. Kolik žije v České republice osob s ruskou národností?**A) méně než 20 000**

B) více než 40 000

Je to asi 13 000 osob.

2. Ve kterém městě České republiky žije více Rusů?

A) Prostějov

B) Karlovy Vary

Bohatá historie česko-ruských vztahů.

3. Jaké je náboženské vyznání Rusů?

A) Buddhismus

B) Pravoslaví

Nejrozšířenější náboženství v Rusku je pravoslaví (ortodoxní křesťanství, nejvyšší církevní osoba je patriarcha), dále je rozšířen islám (Kavkaz, Povolží), animismus (okolí Bajkalu, Sibiř), buddhismus (okolí Bajkalu).

4. Kde se nachází česko-ruské gymnázium?**A) Praha**

B) Karlovy Vary

Nejvíce občanů Ruska u nás žije v Praze, dále ve větších městech (více tolerance k cizincům, dostupnost služeb, Rusové u nás pocházejí z velkých měst, polovina z Moskvy).

5. Lidé s ruskou národností u nás pracují více jako:**A) vedoucí pracovníci, odborníci;**

B) manuální pracovníci.

Jde o pedagogy, zdravotníky, umělce, studenty, podnikatele.

6. Kdo je současným prezidentem Ruska?

A) Vladimir Putin

B) Dmitrij Medveděv

Vladimir Putin je premiérem.

Maria Kaguševa, 26 let, doktorandka FF UK, učitelka ruštiny

- › Pochází z Permu, města na Urale.
- › Studovala v Rusku bohemistiku, ale neměla moc práce, protože Češi tam jezdí jen občas.
- › Byla překladatelka: čeština-ruština-angličtina.
- › Přes internet se seznámila s Čechem a přijela za ním.
- › Má pocit, že je v Česku málo místa, u nich jsou ve městech obrovská prostranství.
- › Studuje a učí ruštinu.
- › Oceňuje zdvořilost v obchodech a náš vztah k ekologii.
- › Nepříjemně ji překvapil balet v plzeňském divadle.

Michail Čerňak, 41 let, podnikatel, hoteliér v Mariánských Lázních

- › Vystudoval Moskevskou konzervatoř, patnáct let pracoval jako hudebník.
- › Náhodou odjel do Česka jako turista a zalíbilo se mu tady; zůstal nejprve měsíc, potom půl roku a teď je tady už deset let.
- › Je tam, kde je práce; neodešel z Ruska, protože by mu někdo ubližoval, chtěl jen změnu.

Vladimir Vedraško, 50 let, ředitel vydavatelství Human Rights Publishers v Praze

- › Narodil se v Kišiněvě (hlavní město Moldavska).
- › Studoval žurnalistiku na Moskevské státní vysoké škole mezinárodních vztahů, dostalo se mu elitního vzdělání.
- › Pracoval jako zvláštní zpravodaj v Rumunsku.
- › Po rozpadu SSSR psal články pro ruská a zahraniční média.
- › V roce 1994 založil časopis právní osvěty „Ochránce práv“, v roce 1995 nezávislé vydavatelství Lidská práva.
- › V roce 1999 založil v Praze vydavatelství Human Rights Publishers.
- › Rozhodl se odejít po ekonomické krizi 1998.
- › Rád by žil a pracoval v Rusku, ale dnes to nejde.
- › Odešel, protože drobné podnikání v Rusku je riskantní.
- › Z Ruska nikam natrvalo neodjížděl, má pobočky v Moskvě, Iževsku a v Praze.
- › V Moskvě žije jeho manželka a dcera.
- › V Praze žije sám už 6 let. Česko zvolil kvůli jeho geografické poloze a proto, že tady žije spousta jeho kolegů a spolužáků-absolventů.
- › Vadí mu česká lhostejnost ve vztahu k jiným lidem a pornografické časopisy ve stáncích.

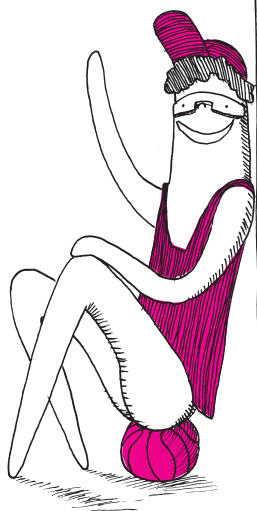
Anna Prunerová, 35 let, učitelka ruštiny

- › Pochází ze severoruského města Murmansk.
- › Vystudovala chemickou univerzitu a pracovala jako inženýrka ve vědeckém ústavu.
- › Po rozpadu SSSR bylo těžké najít práci, zvlášť pokud měl člověk vysokoškolské vzdělání.
- › Nyní se to lepší, především ve velkých městech evropské části Ruska.
- › Provdaná za Čecha.
- › Líbí se jí zdvořilost a slušnost v chování.
- › Zpočátku, když neuměla česky, těžko hledala práci.
- › Učí soukromě ruštinu.
- › Rok pracovala v redakci ruských novin.
- › Je pro ni těžké pochopit český humor (Cimrman).
- › Chce zůstat v Česku.

ruské přísloví	české přísloví
Nedělej z mouchy slona.	Nedělej z komára velblouda.
Koupit kocoura v pytli.	Koupit zajíce v pytli.
Sluší mu to jako krávě sedlo.	Sluší mu to jako psovi uši.
Rozumí tomu jako prase pomerančům.	Rozumí tomu jako koza petrželi.
Dívá se jako beran na nová vrata.	Dívá se jako tele na nová vrata.
Jsou jako pavouci ve sklenici.	Jsou jako dva kohouti na jednom smetišti.
Ať o tom přemýšlí medvěd, ten má větší hlavu.	Nech to koňovi, ten má větší hlavu.

Přísloví

Použitě zdroje

CIA: WORLD FACTBOOK, RUSSIA. [online]. Dostupné na: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-fact-book/geos/RS.html>>

Human Rights Watch World Report 2009. [online]. Dostupné na: <<http://www.hrw.org/world-report-2009>>

MRAVENIŠTĚ: RECEPTY, RUSKÁ KUCHARKA ONLINE. [online]. Dostupné na: <<http://recepty.mraveniste.cz/detail-kuchyne.php?idselect=34>>

PALMER, J. a kol. *Všechno o zemi*. Praha. Reader's Digest Výběr, 2000. ISBN 80-86196-17-8

PEŠEK, P. [online]. *Ruské pravoslavné Vánoce*. Dostupné na: <<http://www.navychod.cz/?req=article&id=250>>

PEŠKOVÁ, M. *Jsem imigrant. Imigranti z bývalých zemi SSSR v České republice*. Ústí nad Labem. Vlasta Králová, 2006. ISBN 80-87025-07-5

SLOVANÉ: RUSKO, KULTURA. [online]. Dostupné na: <http://www.slovane.ic.cz/slovane/rusko/rusko_kultura.htm>

WIKIPEDIE: VOLHA. [online]. Dostupné na: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Volha>>

AUTOŘI FOTOGRAFIÍ

Anna HRZALOVÁ, Jan HUSTÁK, Denis BUDNIK, Petra KOPPOVÁ, Jindřich ŠTREIT

DALŠÍ ZDROJE INFORMACÍ K TÉMATU

CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE. [online]. Dostupné na: <<http://www.cizinci.cz>>

MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA. [online]. Dostupné na: <<http://www.mkc.cz>>

PARTRIDGE, Ch. *Lexikon světových náboženství*. Praha. Slovart, 2006. ISBN 80-7209-796-2

ŠÍŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha. Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9

ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha. Portál, 1998. ISBN 80-7178-285-8

VARIANTY. [online]. Dostupné na: <<http://www.varianty.cz/>>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY: RUSKÁ MENŠINA. [online]. Dostupné na: <<http://web2006.vlada.cz/scripts/detail.php?id=16155>>